

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽELDYNŲ ĮSTATYMO NR. X-1241 8
STRAIPSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO

1 PRIEDU ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Įstatymo projekto rengimą paskatino noras spręsti sisteminę Aplinkosaugos politikos problemą: neproporcingai didelę ministro įsakymų įtaką esminėms teisės normoms, kurios yra ginamos ir reglamentuojamos įstatymu lygmeniu. Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT) pastaruoju metu atliko itin daug Aplinkosaugos teisės aktų projektų ir institucijų veiklos analizių. Tarnybos atstovai sako, kad kai kurie ministro įsakymai ir įstatymų projektai sudaro prielaidas korupcijai ir gina siaurų grupių interesus, būtent šie, vienasmeniškai priimami, žemesnieji teisės aktai gali tapti landa neskaidrioms įtakoms.

Ministro įsakymu leidžiančiu sumažinti želdynų plotus mieste pirmą kartą STT susidomėjo dar 2022 m. rugpjūčio mėnesį. Tą kartą antikorupciniame vertinime tarnyba teigė, kad įsakymo pokyčiai naudingi ne miestų gyventojams, bet siauroms interesų grupėms. Generalinė prokuratūra netgi pradėjo viešojo intereso gynimo procedūrą įtardama, kad pakeitimai gali pažeisti Lietuvos teisės aktuose įtvirtintų želdinių apsaugos, priežiūros ir tvarkymo principų. Ministras buvo įpareigotas pakeisti įsakymą. Antrą kartą, jau pataisytą ministro įsakymą STT įvertino lapkričio pabaigoje. Deja konstatuota, kad jis ir vėl naudingas siauroms interesų grupėms. STT Korupcijos prevencijos valdybos Antikorupcinio vertinimo skyriaus vadovas Mindaugas Guščius išdėstė tokią poziciją: „Nors Projektu koreguojami viešųjų atskirųjų želdynų plotų normų dydžiai, Specialiųjų tyrimų tarnyba konstatuoja, kad siūlomu teisiniu reglamentavimu iš esmės neatsižvelgta į STT 2022 m. liepos 28 d. antikorupcinio vertinimo išvadoje „Dėl viešųjų atskirųjų želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų plotų normų apskaičiavimo tvarkos aprašo“ pateiktas kritines ir kitas antikorupcines pastabas ir pasiūlymus. Dėl minėtos priežasties antikorupciniame vertinime patektos pastabos ir pasiūlymai išlieka aktualūs, kadangi Projektu siūlomu teisiniu reglamentavimu STT identifikuotos antikorupcinio požiūriu aktuali problematika neišsprendžiama.“

Esant tokioms nevaldomoms korupcijos ir viešojo intereso pažeidimo rizikoms aplinkosaugos politikoje, įstatymo leidėjas privalo pradėti dalies ministro įsakymais priimamų sprendimų perkėlimą į įstatymą. Tokiu atveju neužtektų vieno ministro nuomonės, o dėl pakeitimų būtų diskutuojama Seime. Tai įneštų į sistemą daugiau skaidrumo, sumažintų korupcijos rizikas, įtrauktų kur kas daugiau visuomenės atstovų, ekspertų į sprendimų priėmimą. Rengdami šį teisės aktą, norime grąžinti teisinį reguliavimą į prieš tai buvusį, kuriam pritaria ekspertais, savivaldybės, iki ministrui pradėjus kurti naujas taisykles. Nuo to turėtų prasidėti diskusija dėl želdynų reguliavimo, kurioje ministras būtų tik vienas iš dalyvių, kadangi šis teisinis reguliavimas yra didelės svarbos (užtikrinantis žmogaus teises į švarią ir sveiką aplinką).

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Lietuvos Respublikos Seimo nariai Tomas Tomilinas, Lukas Savickas, Kęstutis Mažeika.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu teisinės normos yra numatytos ministro įsakyme, kuris STT vertinimu gali neatitikti visuomenės interesų.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Tikimasi atkurti teisinį reguliavimą, kuris buvo iki dabartinio ministro atliktų pakeitimų. Taip pat, garantuoti šioms teisinėms normoms didesnę apsaugą nuo galimo interesų grupių poveikio.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priėmus įstatymą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimtas įstatymas sumažins korupcijos rizikas.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Priimtas įstatymas neturės įtakos verslo sąlygoms ir verslo plėtrai.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priimtam įstatymui inkorporuoti į teisinę sistemą priimti naujų, pakeisti galiojančių ar pripažinti netekusiais galios įstatymų nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projekte naujos sąvokos nėra teikiamos, taip pat nekeičiamos galiojančios sąvokos.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, - kas ir kada juos turėtų priimti:

Priimtam įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų parengti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymo projekto nuostatoms įgyvendinti papildomų lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia jiems įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“, yra „vietiniai želdynai“, „kurortas“, „rajoniniai želdynai“ ir „centriniai želdynai“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia
Seimo nariai